

ANDHRA PATRIKA DAILY.

వ ర ది న ము వ ర క టిం వ ర బ డు ను

Post Box No. 212.

కె 13451

Telephone No. 2544.

ఆంధ్ర దినపత్రిక

ఆంధ్ర దినపత్రిక	పాఠాభివృద్ధి
నంద్యమనము	24 0 0
ఆంధ్రమానములకు	12 0 0
మూలమునములకు	6 4 0
మానమునకు	2 2 0
ఆంధ్ర దినపత్రిక	కె 13451
నంద్యమనము	20 0 0
ఆంధ్రమానములకు	10 0 0
మూలమునములకు	5 4 0
మానమునకు	1 12 0

కె 13451 పాఠాభివృద్ధి
నెల 1-2 రు. 2 మాత్రము.

గణిత శైలిము

దశ దశి 1-2 రు. 0-4-0.
కె 13451 పాఠాభివృద్ధి 0-7-0 రు.
కె 13451 పాఠాభివృద్ధి 0-5-0 రు.
కె 13451 పాఠాభివృద్ధి 0-5-0 రు.

గణిత, చిత్ర శిల్పములకు వ్యాపించి
మూలముగ చిన్న పిల్లలకు విశేష
కావలసిన గణితమును, ఈ శైలి
మును నాలుగుపూటలు రాచిన గణిత,
చిత్ర, చిలుము, జల మొదలగునవి
నశించును. తప్పక పని చేయును.

రోమహరి

దశ దశి 1-2 రు. 0-4-0 రు. 0-1-4-0
ఈ భాగమును నీటితో కలిపి
వజ్రించి, రోమములు రెండునిమిష
ములలో మొదలంటి రాలిపోవును.
దీనివలన చర్మము నలుపెక్కదు,
నొంట్లు యుండదు. రోమములు రాలి
పోవును.

అమృతాంజనం డిపో

బాంబాయి, మదరాసు

నంద్యమము 22
Vol. 22

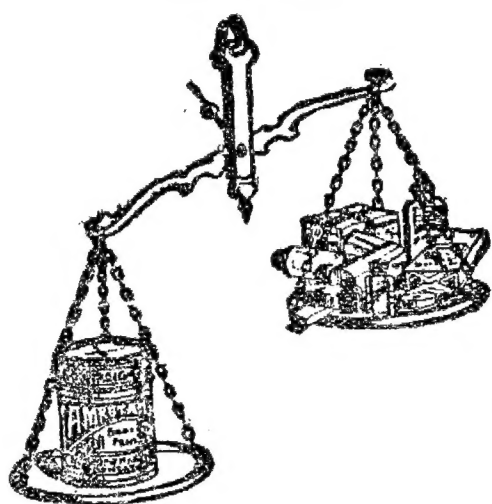
చెన్న పట్టణము 1935-వ సం॥ జూన్ 6-వ తేది గురువారము
(యవనామ సంవత్సరము వైశాఖమాస శుద్ధ పంచమి)
MADRAS THURSDAY 6th JUNE 1935

సంచిక ౫౬
No. 56

నా స హ కారి,

పై ద్యుడు,

న్నే హితుడు.

స్వచ్ఛ మైన

అమృతాంజనము

న కలు మండులు

చూచి మోసపోకుడు!!!

40 సం॥ నుండి ప్రఖ్యాతి చెందినది.

జాతీయము

ఈశ్వర్య రత్న పురుష

(శిశువులకు)
ఈ రత్నము తల్లిని కండ్లపట్టి, బలము,
కర్మము, నిర్భయ స్వభావమును, 20 కోటిలకు
రు 1 కోటిగా పెంచును.

(ఈశ్వర్య ఫార్మసీ, పాల్కొల్లు)
(22-2)

మదనకామేశ్వరలేహ్యం

బలహీనులపాటి సంజీవి. మేఘము, నిశాన్య,
క, నిశాన్యము, శుభ్రమును, అతిమాత్రము మొద
లగువాటిని పోలింది మంచి బలమును, కాంతిని,
పర్యవర్ధిని గలిగించు వరప్రసాదము, 2 దశిలకు
చాలును. 20 రులముల దశిలకు 1-4-0.
వి.సి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. కామ్రాను ఉచితము.

వి.సి.సి. అందుకో.,
1 అయ్యుచ్చేన నమాజం,
(2-2) పెరియే (కెల్లూరజిల్లా)

మూత్ర పిండములు సరిగా

పనిచేయునట్లు తోడ్పడుము
మూత్రపిండములలోని బిల్లులను, మూత్ర నిద్ర
లేకుండుట, మయ్యము, మంట, దురద మొద
లయినవి మేర్పడినా కొత్తగా కనిపెట్టిన
సిస్టెక్స్ (Cystex) వాడుము. 8 కోటిలకు
మూత్రాదానక క్షయము, లేనిచో సామ్య వాదన
చేయవలయును. అన్ని మందులకాగమములలో
దొరకును. శీతా మూర్త మాస్కో, బొంబాయి.
(S-27) (B. D. 1)

గౌతమీ దంతచూర్ణం

ప్రపంచ ప్రఖ్యాతిగాంచిన డి. వి. యస్.
మూర్తిగారిచే తయారుచేయబడి అమోఘముగా
పనిచేయు యీ దంతచూర్ణము అన్ని దంతవ్యా
ధులకు ఉపయోగించ తగినది. కులం పొట్టును
1-2 రు 0-1-0 దశిలకు 0-10-0.

దర్శనములు

జడమునకు విభాగా నాండవలసింది.
26 అంగుళముల చతురం ఖరీదు రు 1-8-0
24 అంగుళముల చతురం " రు 1-4-0
19 అంగుళముల చతురం " రు 1-0-0
పోస్టు ప్యాకింగు ఖర్చులు కొనుగోతే భరించ
వలెను.

డి. వెంకటసత్యనారాయణమూర్తి,

(ప్రాప్తి) డి.వి.యస్. రాజరాజేశ్వరిస్టోర్సు,
కోటిపల్లి, (మూడు కోటిపల్లి).
తేజ

ఇంద్రకంటి వెంకట్రావు,
(189-2) పోస్ట్ ఏజెంట్: కోటిపల్లి.

అంట్లు విత్తనములు.

శ్రీ దుర్గానర్పరి

శ్రీ దుర్గాకళామందిరము

బెజవాడ

గాంధీ మహాత్ముని ఆశీర్వాదములతో
స్థాపించబడినది. తోట్లు, తేమలును మంచి తరగ
దము. మాయుద్ధ అగ్నిరకముల చేతను, విదేశీయ
ఫల పుష్పములు, మొక్కలు, అంట్లు, విత్తన
ములు ప్రత్యేకముగా నిర్వహించు ధర్మశాల దొర
కును. సోమలనగరిని పలకొ ఉచితముగా నీయ
బడును. దయచేసి మానవ్యశి విశ్వేంద్రాస్టోర్సులు.
ముప్పి లక్ష్మీనారాయణ, వి. సి. (158-2)

గ్రామపరిశ్రమలు

పునరుద్ధరణము.

ప్రభుత్వముగా వడ్డను దంపుకొని, తప్పుదో
కలిగిన విత్తనమును వండి భజించినచో మిక్కిలి
పుష్టికరముగా నుండును.

ఇట్టి గ్రామ శీతవర్షాది
ప్రతివాడు కొరవడం
నురు. అమృతము కాక
పోయినను పుష్టియొక్క
గృహమునకు, పోడిమిని
వంతుడు విద్యును ను
తరచుచేయుటకు గాను

మఖ్యముగా నెల్లరకును నుండవలసినది
హాగిండ్ వవర్ హ్యాడి హాస్పింగ్ మిల్

(చేతి వడ్డను రు)

దీనిని మొదలు కనిపెట్టి చేయెట్లుగా చేసినది
తెంగాడ గవర్న మెంటు, ఇండస్ట్రియల్ ఇంజనీ
రింగ్ అండ్ డిప్లొమాటి డైరెక్టర్ ఆఫ్ యిండ
స్ట్రియల్, ఆయిస్ యస్. సి. మిల్స్, వి. యస్. సి.
(ఇంగ్లండ్ లండన్) గారు. ఖరీదు రు 22-8-0 లు.
ప్యాకింగు, రైలు ఖర్చులు చేరు. వివరములకు
ఇంగ్లీషులో గ్రాహకు.

మామిడినూ రాజమండ్రి పరిశ్రమ ప్రదర్శ
నములో పనిచేయుట చూడుడు, ఎంతయునగును.
అంతలాభము. గోదావరి, కృష్ణా, తెలూరు,
నంటూరు జిల్లాలకు పోస్ట్ ఏజెంట్: మాస్కో
నుబ్బారావు పొదరిగారు రాజమండ్రి.

MACHINERY SUPPLYING AGENCY,
40, Strand Road, Calcutta.

Telegrams: "Kutisilpa" T. Telephone: Cal. 22 8
(137-35)

తామర తైలము

8 పూటలలో ఎటువంటి తామరతైలము
యొత్తుకొనుట. వెల స్వల్పము.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు

ఆంధ్ర యువకులకు మంచి-తరుణము

వెస్టరన్ ఇండియా లైఫ్
అసూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్., సతారా.

సరళమయిన నిబంధనలు కలిగి, మంచి ఆర్థిక పరిస్థితితో.
పనిచేయుచున్న, మొదటి తరగతి స్వచ్ఛత భీమాసంస్థ.

రు 1000 లకు మూడేండ్ల బోనసు

యా వజ్జీ వి త పు యెం డో మెం టు

పాలిసిలమీద రు 75/-లు. పాలిసిలమీద రు 60/-లు.

ఖర్చుల దామాషా 23.8

ప్రాధికారములను ప్రాప్తి కనుగొనుట:

ఆర్. జి. మిరాజ్ కర్,

ఏజెంట్, పూర్ణానందపేట్, బెజవాడ.

మేనేజరు.

(61-2)

ముచ్చటైన 3-వ వారము

శ్రీ దుర్గాకళా మందిరము, బెజవాడ

సాయంత్రం 6-45

ప్రతిదినము రెండు ప్రదర్శనములు

1935 సం. జూలై 4 తేది సుంగళవారము మొదలు

భారత లక్ష్మీవక్త పురీ చేత యారు చేయబడిన తెలుగుటాకి

న తీ-నకు బౌయి

నటీ నటు లందరూ అరి తేనె అంగ్రులు:—

1. మిస్. వాసవి కోటికర్ణం

2. సురవరపు వెంకటేశ్వరగారు

3. కుంభపు ముప్పారావుగారు

4. చొప్పల్లి సూర్యవారాధుని భాగవతులు

5. కుంకల చింతారావుగారు

డా. సి. హెచ్. వి. వెంకటాచలం.

మిస్. చిత్రశిల్పి కాంతామణి, అంజనీబాయి, రంగభుక్త చిత్ర.

మున్నగు ఆంధ్ర నటీ నటావతంసు లందరూ యీ ఫిల్ములో అభినవచాతుర్యముతో అభినయించిరి.

గ్రంథములు

అయ్యుచ్చేంద్రాస్టోర్

శాస్త్ర సంగ్రహము

ద్వితీయభాగము ముద్రణమైనది.

వివరములు:—

శ్రీమాన్ కవిరాజు స్రుతివాది

భయంకర కృష్ణమూచార్యులుగారు

ఆంధ్రవైద్యగ్రంథములు

గవర్నరుపేట, బెజవాడ

(58-2) అని ప్రాయశః.

సుందరముగ వెండి సామానులకు

శ్రీ లక్ష్మీజ్యోతిరికంపెని,

ఎక్స్ లి లక్ష్మీనారాయణ టౌడరి

(7-2) ప్రాప్తి) టెరు, బెజవాడ.

కంపులు, వచ్చులు, వస్త్రాలతో పాడిన వగలకు

"అపకృష్టాకాహారాద్వైత సిద్ధాంతము"

వైద్యసహాయ ముగ్ధులకే కోగములు కను

కుళాముల శంకరకర్తకే ఆశీర్వాదము లిడుట,
బహుముల సంకలనకర్తకే పద్యముల సేకరిం
చుట సురక్షితము ముగ్ధులకే స్వయం కృషి
చరిసి స్వచ్ఛంద శేవనముచేయుట తేలుతెల్లమున
న. పోస్ట్ గాక రు 2-0-0.

బొల్లపగడ సుందరగోపాలరావు,

రాజమహేంద్రవరం.

వివరములు ప్రాప్తి తెలియచేయవలయును.

పరిశ్రమ విషయ

చామగిరీపాఠశాలకు 1 భాగము:—ఇంగు

పోట్లలొయ్యలు, బెజవాడ, యింగిం పద్ద

తలు 8లపు. వెల 0-8-0

డి.కో. రెండవభాగము:—ప్రొత్తెడు ఎ

ట్టమెంటు, పోట్లలొయ్యలు, వివిధ ఫోటోలు.

చేతిపెట్టె ఫోటో, పాపుల గలపు. వెల 0-8-0.

విద్యార్థులకు 2 భాగము:—దీనియందు

ఫోటోలకు కావలసిన సామానులు, ఎల్క్విక్

క సెక్సులు, కురిపెట్టెలు, రకంపా దబ్బులు

కల్లరా గలపు. వెల 0-4-0.

కంబులొయ్య:—ఇంగు ఫోటోలకు కావలసిన ఫోటో,

ఫోటోలొయ్యలు తయారుచేయువద్దను రిండ గలపు.

ఆంధ్ర గ్రంథములు,

(18-2) వెం. 7. తంబుచెట్టిపిల్లి, మదరాసు.

బసవపురాణము

వెల 2-8-0

గ్రంథకర్త:—పాల్కొల్లికి సోమనాథకవి

చరిత్ర:—సేతుండి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు

పండ్లపండ్ల కథాబ్రహ్మణ సెలవిన శైవ

ముఖ్యప్రతిపాదకమున వివరములకావలయును. ఇందు శైవ

ముఖ్యప్రతిపాదకమున వివరములకావలయును. ఇందు శైవ

ముఖ్యప్రతిపాదకమున వివరములకావలయును. ఇందు శైవ

ముఖ్యప్రతిపాదకమున వివరములకావలయును. ఇందు శైవ

ముఖ్యప్రతిపాదకమున వివరములకావలయును. ఇందు శైవ

ముఖ్యప్రతిపాదకమున వివరములకావలయును. ఇందు శైవ

ముఖ్యప్రతిపాదకమున వివరములకావలయును. ఇందు శైవ

ముఖ్యప్రతిపాదకమున వివరములకావలయును. ఇందు శైవ

ముఖ్యప్రతిపాదకమున వివరములకావలయును. ఇందు శైవ

ముఖ్యప్రతిపాదకమున వివరములకావలయును. ఇందు శైవ

ముఖ్యప్రతిపాదకమున వివరములకావలయును. ఇందు శైవ

ముఖ్యప్రతిపాదకమున వివరములకావలయును. ఇందు శైవ

అయిన ప్రత్యేకత మొదలగు వసతులు,
(అ. ప్ర.)

తెలుగు ముద్రణ విషయమున

సేవనర్ తైపు ఫౌండరీ వారి చేసిన

గొప్పయభివృద్ధి

మనవర్తిచేట, తెలుగునాట సీటి

శ్రీయత కాశీనాథుని నాశక్తిరంభ చతురులుగారి

అభ్యుదయము

మహాశక్తియారా!

నేను నా తైపు ఫౌండరీ యజమానులను, నితర మిత్రులను నాకు జూపిన గౌరవమునకు కృతజ్ఞుడను. ఈ గౌరవమునకు పాత్రులైన మహానాథులు తందరి ఈ ప్రబుద్ధమైన మైసూరు సంస్థానమునకు దున్నును నన్ను రప్పించుటకు గౌరవము నా కీ ప్రయత్నమునందు గల యభిమాన ప్రయోజనములను దృఢతరము చేయుట యని తలచెదను. తెలుగు సాహిత్యభ్యుదయమునకై కృషిచేయుచున్న ఆంధ్రులకు తెలుగు ముద్రాక్షరములకు సంబంధించిన నూతననిర్మాణము లాదరణపాత్రము లగుట సహజము. గతించిన 30 ఏండ్లయందును నేనును కొంతవరకు తెలుగు ముద్రణవిషయములందు కృషి చేయుచుండుటవలనను తెలుగు ముద్రణాభివృద్ధికి నేను నలు తైపు ఫౌండరీవారు కనిపెట్టిన సాధనములు నా కా సందేహము గలుగజేయుచున్నవి. మైసూరు సంస్థానము నందు సుప్రసిద్ధిచెల్లిన వ్యక్తులైన, శ్రీ రాజనాథ భూపాల నర్ కె పి. పుట్టణ్ణిచెట్టిగారి తెలుగుముద్రాక్షరప్రకరణమునకు ప్రారంభోత్సవము జరుపుట నిర్వాహకుల సంకల్పవిధికి శుభసూచకము.

ప్రపంచవ్యాప్తయందు మనోరథములను శ్రీయారామమునకు సఫలముచేయుగలమానవులు కృతార్థులు. భద్రవారిచెప్పినట్లులు విన్నవరంపరలను జయించి కార్యములను సాధించేమానవులు లుత్తములు. తెలుగు ముద్రాక్షరముల దీయభివృద్ధిని సమకూర్చుటకు శ్రీ ముద్రాక్షరముల దీయభివృద్ధిని సమకూర్చుటకు శ్రీ రంగన్నగారు, రంగన్నగారు మొదలగువారు చేసినవ్యక్తమున నేటి ప్రకరణము విశదముచేయుచున్నది. మానవజ్ఞానవికాసమునందు భాషోత్పత్తియను, అక్షర లిపినిర్మాణమును, సీమాక్షరనిర్మాణమును, లిపియంత్ర నిర్మాణమును దివ్యవర్ణములు. ప్రపంచమునందు జ్ఞానము వలెను పవిత్రమయినదియనులేదు. ముద్రాక్షరములను ముద్రాక్షరయంత్రములను జ్ఞానోపార్జనమును, జ్ఞాన వ్యాపనమును సులభసాధ్యముచేసినవి. భరతవర్షములోని లిపు లన్నియును బ్రాహ్మీలిపినిండి పుట్టినవిధమున లిపికామ్రజ్ఞులు తెలుపుచున్నారు. దక్షిణదిగ్భాగము నందు వ్యాకరణమునందు తెలుగు కన్నడలిపులు బ్రాహ్మీలిపినిండియే బయలుదేరినవి. దక్షిణ దేశము నందు ౧౨౦౦-౧౩౦౦మధ్యకాలమునందు తెలుగు కన్నాటకలిపులవ్యక్తిత్వములేనిలిపి బాదామి, వేంగి, చాళుక్య లిపులరూపమునను వ్యాకరణమునందుండినది. ౧౩౦౦ల సంవత్సరమునంతరము కన్నడ తెలుగు లిపులు పేరుపడి నవి. విజయనగరసామ్రాజ్యాధీశు లీరెండు భాషాలిపుల కును ప్రోత్సాహ మొనంగి వృద్ధిచేసినవిధమున రెండు భాషలందలి గ్రంథములు లిపులు వెల్లడిచేయుచున్నవి.

అచ్చక్షరములువచ్చినతరువాతను తెలుగుకన్నడ లిపుల ప్రత్యేకవికాసము సీరచేడివడి. తెలుగుముద్రాక్షరములు తెలుగు ప్రాబల్యములేని చెన్న ఫలియం దారంభము నందు నిర్మలంబులవలనను తెలుగులిపికి సహజస్వరూపము శక్తి నూతనరూపముగలిగినది. గతించిన ఏబేండ్లయందును నితర దేశభాషలం దచ్చక్షరములందు విశేషమైన యభివృద్ధిగలిగినను తెలుగుక్షరములందు గణనీయమైన యభివృద్ధిగలుగకను తెలుగుముద్రణమును మందగమనమునే చేయుచున్నది. గతించిన రెంబేండ్లయందును నాగరకల్పకాది ముద్రాక్షరములందు విశేషమైన యభివృద్ధి గలిగినను తెలుగుముద్రాక్షరములందు విశేషాభివృద్ధి గలుగలేదు. కారణము తెలుగులిపికి వ్రాతయందున్న గుండ్రకర్ణి యూహించబడుచున్నది. వాడుకకు తెలుగులిపికి ౧౭ అక్షరములుమాత్రము యున్నను

ముద్రణమునకు దాదాపు ౯౦౦ ముద్రాక్షరములు గలవు. ఈయక్షర బహుళ్యము క్రొత్తయక్షరముల నిర్మాణమును ప్రేపురైటరు, (Type Writer) లినోప్రేపు (Lino Type) (Mono Type) యంత్రనిర్మాణమును, అప్రెస్సు యంత్రోపయోగమును దుర్లభముచేసినది. తెలుగుముద్రాక్షరభ్యుదయమునకును తద్వారా విజ్ఞాన వ్యాపనమునకును లిపిసంస్కరణమును, లిపి కేసుల సంస్కరణమును నత్యంతవసరములు. ఇదివరలో వెంకయ్యగారు ప్రేపులసంఖ్యను ౯౦౦ నుండి ౧౭౫౫ కు తగ్గించుటకు గల సదుపాయములను సూచించినను వాడుకకు రాలేదు. ఇప్పుడు సేవనర్ తైపు ఫౌండరీవారు కార్యరూపమున ప్రారంభించినవిధానము కాలక్రమమున తెలుగు ముద్రణాభ్యుదయమునకు వినియోగపడుట కవకాశములను గలుగజేయుచున్నది.

తెలుగుమాటలను కూర్చుటయందు పూర్ణాక్షరములును, అర్థాక్షరములును, పాపు అక్షరములును, స్వేనులును సుపయోగపడుచున్నవి. ఇట్టి ప్రేపులు దాదాపు ౯౦౦ కలవు. ఈ యక్షరములను కూర్చుట యందు కాలవారణమును, వ్యయప్రమానములను గలుగుచున్నవి. అక్షరములను కలుపుటలో ప్రస్తుత మిక్రింది లోపములు గలవు:—

౧. అట్టి కూర్పు లో కాలవారణ మగుట,
౨. కూర్పునందు తప్పు లుండుట,
౩. ముద్రణము బాగుండ కుండుట,
౪. స్వేనులు, సంఖ్య యత్యధికముగా నుండుట,
౫. స్థలాక్రమణము,
౬. కొంచెము పని, అధికవ్యయము.

కొత్తప్రేపు లిపోపమును నివారించి కొన్ని క్రింది సదుపాయములను గలుగజేయుచున్నది.

కూర్పు సులభముగాను, త్వరగాను జరుగుట; కూర్పులో దప్పు లుండకుండుట; పని అధిక మగుట; ధనము, ఫలము తగ్గుట; స్వేనులసంఖ్య చాలభాగము తగ్గుట; అచ్చైన తరువాత నక్షరములు తేటగాను, స్పష్టముగాను గనబడుట. రెండు కేసులతోను, ఒక ప్రాంతుతోను పని సులభముగాను జరుగుట; అచ్చొత్త ప్రేపు డక్షరములు చెదరక యుండుట; పనియందు ప్రయాస లేకుండుట; సుధలముగా నేర్చుకొనుట. ఈ కేసులో దాదాపు ౪౨౦ యక్షరములు మాత్రముండును.

ప్రస్తుతము తెగునందు అయిదారువిధములైన ప్రేపులుమాత్రమే కలవు. ప్రేపులు పైజనుబట్టియును ముఖమునుబట్టియును ప్రత్యేకనామములను పొందుచున్నవి.

౧. డబుల్ హెడ్డింగు ప్రేపు	3౯ పాయింట్లు
౨. స్టాల్ హెడ్డింగు ప్రేపు	౨౫ "
౩. క్రేట్ ప్రేపు	౧౮ "
౪. " రోమను ప్రేపు	౧౮ "
౫. ఇంగ్లీషుబాడీ ప్రేపు	౧౪ "
౬. లాంగ్ ప్రేపు	౧౦ "

పరిమితమైన ప్రేపుల మూలమునను, అపరిమితమైన అక్షరముల మూలమునను ఆంధ్రమునందు ముద్రణవ్యాపనమును, విజ్ఞానవ్యాపనమును దుర్లభమైన విషయము ముద్రాక్షరనిర్మాణకులకును, గ్రంథకర్తలకును, వార్తాప్రతికా నిర్వాహకులకును తెలిసిన విషయము. ఇతర కళలకు వలెను ముద్రాక్షరకళకును ప్రజాదరణమునకు సాంద్ర్యోపయోగములు సాధనములు. సేవనర్ తైపు ఫౌండరీవారు తెలుగు ప్రేపులను సంస్కరించుటయందు దవలంబించిన మార్గము ప్రేపుల సాంద్ర్యమును గాపాడుచు వాని యుపయోగమును నభివృద్ధిచేయుచున్న విధమున! వారినివేదిక విశదము చేయుచున్నది. నకలవిధములను పురోభివృద్ధికి మార్గదర్శకముగ నున్న మైసూరు సంస్థానమునందు దీప్రయత్న మారంభమగుట భావ్యభివృద్ధికి శుభసూచకము. ఆంధ్ర భాషావిజ్ఞానాభిమానులు యాదరణప్రోత్సాహమునను, భగవదనుగ్రహమునను శ్రీరంగస్వామయ్య కంపెనీ వారి ప్రయత్నములు సాగరము లగుగాత! నా కీ శుభకార్యమునందు పోరాహిత్యమును కల్పించినందులకు తిరిగి వందనముల నర్పించుచున్నాను.

“విష్ణుమాయా నాటకము”

కర్త చింతలపూడి యల్లనార్యుడు

రాధామాధవ విరహాంకితుడగు చింతలపూడి యల్లనార్యుడు కవిత్వప్రేరేపక విష్ణుమాయా నాటకము ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖ్య నాటకముగా నాటకముచేర బరచుచున్నది. ఇయ్యది నాటకముకాదు. నాటకకల్పనకు ప్రబంధరమన వాడినకాదు. మాయానాటకమున సమాధిమున బహుళశో, బాటకమున సర్వము ప్రయోగించబడినది. ఇందలికవి లక్ష్మీకవిని, బ్రహ్మకవి, రుద్రకవి, వారధుని విష్ణుమాయా యావరణి, యెట్టి ప్రాంతిని పెంచి వారి గర్భభంగమును గావించి పది యెరిగించును. కథను చెప్పినాడు కృష్ణమూర్తి గురజుల సాంబేషి యగ్రగణత పురుషుడు శ్రీ కృష్ణుని విక్రమమునకు గోవిందకర్మ. విశదమైన వారధిరాజులు, మహాబాహులు మన్నన వారు. ఆ వృత్తాంతమును కుకయోగి పరిశీల్చి రేండున కవిగించుచున్నది.

ఇందలి కథలలో కల్పనాకథల శత్రు, పూర్వ గ్రంథములలోని కథలతో కవివరకు అందందు బహు స్వరూప మార్పులతో వాడియున్నాడు. అయినను కథా సంబంధములలో నవ్యుత్పత్తి ముం చే మ గు నో యని పాతకము ఆత్మరక్ష నెరుంగ దొందరపడు కల్పనము కావించినాడు. ఇట్టి కల్పనాచమత్కారము ఇప్పటి అపరాధ పరిశోధకాదినల గ్రంథములలో ప్రాగి తాండవించుచున్న మహాకవికవి కృతగ్రంథములలో నరుదుగా వాడకలుచున్నది. ఈ వింత కల్పనను ప్రతికథలో నిమిత్తి కవి విష్ణుమాయా కథనమును పాపయోగమునెరిపించాడు. కథారచనమును విమర్శించిన నోకొక్క క్షణము ఈ కవి పదియేడల శతాబ్దమునాడే యనిపించుచున్నది! గ్రంథరచనలోనూడ కవి యెంతో వింత పంపినీ త్రోక్కినాడనవలె. ఆత్మసాంకర్యము న్నున అవతారిక లేకుండ గ్రంథమునునూర్చినాడు. ఈ విషయములో నిది వాదనసోమని ఉత్తరపరిశీలనము బోలియున్నది. బహుళశోకాదిక బరచిదియు నొకవిధమున పురాణము గావు న కవియూ కవిత్వముని వరకు నన్నీంపెనా యని యెంచబడియున్నది. రాధామాధవుడని యెరిగిన వారి కవతారిక అనవసరమని యెంచుకొండనో ప్రాణ!

ఈ కవీంద్రుని కవిత్వము వింతగానున్నది. ఇంత కులకల్పన రచించిన కవిత్వవిధములు ఆంధ్రకావ్యమునందు గాని కొద్దిగానున్నది. ఆ బృహదాత్మకవి కవిరాజు మనోరంజనము (?) ఒకటి యిటువంటివియేమో యని స్ఫురించుచున్నది గాని యందలి ప్రాధిమి యందు కానవచ్చదు. గుండలయము సమాసములతో అతిధి మరకతో వేదనగాని యనుగంటియున్న భావములందు నియాకాలకవిత్వమున నిట్టి సులభతేలి ప్రబంధము వెలువడియుండుట మహావింత యనిపించుచున్నది. అట్లుననే కవి పండితుడు కావడము లేదు. ఇట్టి కవిత్వము గ్రాంథములతో యెక్కుడు పాండిత్యముండవలె, తక్కువ పెద్ద పండితుడైన ప్రబంధకవులు పెద్దపండితులూ యను విషయముకొర విచారించిన యీ సంగత్యము తోచదు. సమాసముల వాడిన తావులలోనూడ మరలముల పదములను వ్యాకరణాత్మక పాండిత్యముచే స్వరూపముల మార్చిన పదములనువాడక, ప్రస్తావన వలన నుద్భవించిన పాతకము క్షిప్రాత్మక కవిత్వ సర్వముగాని పాత్రము సులభముగా కావడముగలముగా గానరచిన పాకములన్నిటిలో బహుమతి గ్రాహ్యమే. రచయించిన గ్రంథించి నిందున కవిత్వ ఫలములను తెట్టి పాతకము నాయన తెట్టిక రసములను తెట్టిక పదములతో గ్రంథమనంతయు నిండినాడు. నగలు తగలు తోగలు మాన రామాయణభారతభాగవతములూపద్య సమస్తములూ దీచేచే కృష్ణకావ్యములూ పెద్ద పద్యములూ వదలిన రాధామాధవుని కేటించిన మన దియ్యందము గల కవికయే యీ ప్రబంధమున తెల్లెడల గానించుచున్నది. మన తెలుగుకవి కేసరిగాని కొంతకాలమునూడ అనగా తక్కువ నాడు రచనాసంతరము, ఒక తెలుగు ప్రవృత్తి. ఉప్పు అనగలగింపట లగణములు, ముట్టన చూపుట కనానాదికవిత్వము చేయుట మనస్సులకు వచ్చనగలవి భావముల గ్రుచ్చియున్న పూర్వ కవులే ములలో యెక్కిరాసలు గణములకు వరక పారవేసిన పదముల ప్రాప్తప్రయోగములని ప్రయోగించి చమరల ముచ్చాపుట. అట్టి తెలుగు కవిత్వము పుస్తకముల జరుగరి యెట్టి వ్యవహార లంబులనూరని నిండిననీను సారకము! యల్లనార్యుడు ప్రాసము ప్రాసించి పాండిత్యము కొంతపడును గానో! దాని రచనాస్థులు వారితో తెలివితో ఈ బాధ్యము వదిలి గాని ఆంధ్ర సర్వస్వంకి సహజసాంద్ర్యము వాటి లుచి మునుతము.

కథ కథల కేకారత్యక్త ప్రత్యేకకవిత్వమునీకవికవి కా సామగ్గ్యముచే తెట్టి చమరలులతో నానందము నేర్పవలెను. కవి పాతకానందముచే ప్రధానముగా నెరిపినాడనుట రెండేదేదమున, భాగము తెట్టికవి విమర్శించిన నిదర్శన మునుంచక తప్పు. విష్ణుమాయావిద్యకల నావర్ణనములో కేకారత్యక్తము దివి చమరల యెట్టి కేకారము:—

నీ. వాగ్గేయంబయ్యు వనహాగగన్ముందు
శ్రుతికంఠమును తెక్కి మాడగలడె
భావసూక్తి సంపదగల భావము
లిమివంతయును శ్లేషపదగలె
భవనత్రయమునెల దివిభాగమునందు
లత్రైకస్థానభి శిష్యులంద
పటుగర్భభరణముల భగంధ్రుడు
గగనంబు కడయొకగం గలడె.

గజ్జిని మాన్సు కొనుము

చెమటపాకులు కురువులు మొటిమలు, గజ్జి, కీటక ముల కాట్లు, వగైరాలు జాంబక్ వనమూలికా లేప ముతో పూర్తిగా మానును.

గజ్జియున్నవాళ్లు గోకరుండ యుండ బాలె. గోకరకవార నెత్తురచ్చి, రక్తము విడుముచు యెగ్గిమా మెదలగు వర్ణవ్యాసము జనించును.

గజ్జి కీరములకు జాంబక్ శ్రేష్ఠమయిన మంత. ఈ లేపము వర్ణమునందు కలిసిపోయి భాగము పొగట్టి మెదలగుచున్నది. జాంబక్ చర్మవ్యాసమున మెదలంబు మాత్రమునా ఆది శ్రాక్షిచర్మమున కెట్టిచి అచట మత్తులను కలుగనీయదు. జాంబక్ కేవలము వర్ణకల్ప మయిన వనమూలికతో చేయబడినది. ఎట్టివా, గజ్జి, తామర, కాల్వపాత్ర, మొటిమలు, ప్రణ ముల కోరలు, కాల్వలు, కీటకముల కాట్లు వగైరాలకు అమోఘ నివారిణి.

మందులమ్యురారెవ్వ యెట్టి 1/- కు 2.4-0 లకు రెండుపైలలో కొరకు.

ఏజెంట్లు:—దాదా అండ్ కో., వైదిమపునాయకపేట, మదరాసు.

బెంబక్ Zam Buk

యం. అండ్ యన్. యం. రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్.,

(ఇంగ్లండులో యాకాకర్మ కేటా కాపిడినది)

నోటిసు

ఈ నెల 7 వ తేదీ శుక్రవారము లగాయతు కాకినాడ సామల్కోట బ్రాంచి లెనునందు దిగువ తెలుపబడినమాదిరిగా డిసెంబర్ ౧౪ నడుచును. ఏటి యందు 3 వ తరగతి పెట్టెయూమాత్రమే అమర్చబడియుండును.

సామల్కోటనుండి కాకినాడవరకు		కాకినాడనుండి సామల్కోటవరకు	
నెం. 871	నెం. 881.	నెం. 872	నెం. 884
పార్శ్వనెంబర్ మిక్సెడ్.	మిక్సెడ్.	మిక్సెడ్.	మిక్సెడ్.
సామల్కోట బయలుదేరుట.	ఉదయము 5-25 రాత్రి 11-40	కాకినాడ పార్శ్వ బయలుదేరుట.	ఉదయము 4-30 రాత్రి 10-50.
కాకినాడ లోక బయలుదేరుట.	ఉదయము 5-45 రాత్రి 12-5	కాకినాడ లోక బయలుదేరుట.	ఉదయము 4-40 రాత్రి 10-40.
కాకినాడ పార్శ్వదేరుట.	ఉదయము 5-50 రాత్రి 12-15	సామల్కోట చేరుట.	ఉదయము 5.0 రాత్రి 11-0

తే. అట్లు తేజోగర్భిష్టమైన యనకు దైవ విష్ణుని మాయావిహారకల సమగ్రగంధర్వ కీర్తనవ్యాసరస యక్షరత్నగోళంబైన సరయగృహ.

మ. ఇది మధ్యంబిది యాదియంతరదిమహా

విష్ణుగీతి యన్వేషకులకు పునఃపఠకా వాగ్యమునూర్చుచున్నామె

నిదమిత్యంబు చెప్పకొనునెడ

కై వాదభాగ్యమున

పదమూర్త్యు మదిలెక్కడి ప్రతిభా సంయక్తి వాడించెదవే.

పైవిధమున సరి సాధారణములంబుల వా మాయామహాత్మ్యమున కర్పించియున్నాడు. అట్టి మహావీర్యమును సమగ్రముగా చేర్చి చెప్పట కెట్టిపాండితి యండవలెనో యెంతకష్టమో యెది యైన రచించువానినా రెండు పాద, రహితకర్త్యమును కర్పించుటకాడ వచ్చె.

నీ! అగ్రములవిదగదరంబులకాక

భిషి సహసారముకాపాటి జరువలయు నరుచిపుట్టిన పరుం డను నాసంసార విషయభోగముల విడువలయు విడిచివలయు నిల్చడెండునదాక నుతరశబ్దగోష్ఠి నుండవలయు

తే! బ్రహ్మసూక్తింబి తపముల భారమెడలి యత్యయాదలంబుల నింపారలయు గాక తమకించి కట్టిమగ్రముల పూని నాయారాధన కపమందు నిదిపాంతు!

దానిలోతును కడులేలికా గావించివాడు. ఈయన కవిత్వకీర్తి నెరుంగుట కేదవ్యమైనదా బాలము. ముఖ్యముగా పారిజాత మాలికా కథలలో సమస్తమున వృత్తాంతముల బ్రహ్మ గర్భభంగ కథనములో నీయన కవిత్వకీర్తి నిర్మించి తాండవించుచున్నది.

అంతటివాడయ్యు నీ కవీంద్రుడగు ఆంధ్రకవులకు సాధారణముగా సంక్రమించు దామము సంక్రమించినది. అట్టికవుల రెండున్నను వారికి ప్రత్యేకతలే యుండవలెను. తక్కువ శ్రీరాధుకు మన్నన నై వార్యులకుమిక్కి మిగిలినవారికి శ్రేరి పూజ్యము. అనిన మాభావము ఒక పద్యమును జదివిన నెంట్ల నీ యది పూనా కవిదగత నున్నది యని చెప్పట కవకాక ముండదు. అట్టి శ్రేరి కవి కర్తవ్య కీర్తియు కవిత్వమున ప్రతిఫలించినాని సమమారు.

ఆర్థరసాయనశాల ముక్త్యలక్ష్మణ

నాసింబి 1925

ప్రతినయ్యురద్యధిముల పనియమునమింద్రకప లసిననుమామవాయుడు. సమ్యకమైనవిభింపగలవు

ఆయుర్వేదభూషణ వెదురీ శంకరశాస్త్రివనిమి

CONSULTING PHYSICIAN

దానికాశ్యక్తియునుక అనుపనాన ప్రతిభయుం దవరే. అట్టి ప్రతిభ తెల్పిన యెనాల్పురకు డక్ట ముఖాను ప్రపంచమున సరిది. మిగిలిన వారు పాకము కీరిముదలన కరగించుటతో వారి యత్యుక్త పాండిత్యముతో, భావనాబలము తో మనల రంజితమేయుచున్నాడు. కాని వారి శ్రేలితలనగాదు. ఈవిషయము లింతకన్న వివరించుట కిది తావుకాదు. అట్టివాడ విద్యుల వార్యుని కవిత్వమునకాక కానవించు చున్నది. అట్టి మహావీర్యము మొదటి తరగతివారన, పెద్ద వాముల రెండవతరగతివారని మనమంగీకరించి సహా నీయువనార్యుడు మూడవ తరగతి కవులలో వేరిన వాడని చెప్పవచ్చును.

ఇట్టి పద్యగ్రంథము ప్రకటించి మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము వారు, వారి కేరళపుర కృషి సమీక్ష కోరాడ రామకృష్ణయ్యగారు మ న భవపండితులైన వారు. కాని వివరీకృత Business లో బడి కొట్టుకొనుచున్న ఆంధ్రావరలకు ప్రతిభయమును కుంఠించి సంజ్ఞాపత్రమున వాని సారాంశమును నిరూపించ గాంతుచి నీ కాలమునకు దినపత్రిక ఈగ్రంథమున కొకవిషయ మందిక కూర్చియున్నా రానందెడిది.

అదిన్న లోపము ఎట్లున్నది ఇట్టి గ్రంథము లింకను దమ తావుకన్న పెక్కురెడలగలవారు వానిని బ్రకటించి కృత్యత్యు లయ్యురగాక!

(వా. త్రి.)

ADVERTISERS PLEASE NOTE

Advertisers inserting advertisements under Box Nos. are advised that as from 1st January 1934, replies received will not be delivered by post. Replies will be forwarded by post if required provided the sum of Rs. 4/- is paid at the time the advertisement is inserted to cover cost of postage.

Replies for which Rs. 4/- for postage has not been paid will be retained in the Andhrapatrika Office until replied or by the advertiser or his representative.

Replies not claimed within a period of one month from the date of insertion will be destroyed.

మొదటి	99	10	1-2.61
రెండవ	99	10	2 14 10
మూడవ	99	10	0-15.8
మొదటి	100	10	22.12

6-8-1935		
అరిజెన్స్, 20% పలచనైనది	"హూడ్" బ్రాండు	
112 వాచల బహు	ఈ 85-0-0	
డిల్టో ఎరువు, 20% చిక్కన నది		
"జేబి కృష్ణ" బ్రాండు		85-4-0
డిల్టో ఎరువు, 20% పలచన		
"సర్క్లెన్" బ్రాండు		85-4-0
డిల్టో ఎరువు, 20% పలచన	డిల్టో	
"సింహం" బ్రాండు		85-4-0
డిల్టో ఎరువు, 16% చిక్కన		
"సింహం" బ్రాండు		78-12-0
కాంగ్ ఎరువు "సర్క్లెన్" బ్రాండు		
హాను 1 కి		1-4-9
డిల్టో "ఫుల్లెస్" బ్రాండు డిల్టో		1-8-0
కాదా, "సర్క్లెన్" బ్రాండు 1 డిల్టో		1-11-8
వసువు, "ఫుల్లె" బ్రాండు 1 డిల్టో		1-1-9
సిలను "కాథాంగ" బ్రాండు		2-9-9
లేబులూబి, పక్కారంగ		
"నల్లములు" బ్రాండు		1-8-8
"కె.ఆ." బ్రాండు		1-8-8
"సర్క్లెన్" బ్రాండు		1-6-8
"కె.ఆ." బ్రాండు		1-6-8
"పంకాపా" బ్రాండు		1-8-8
మద్రాసు ఎరువు, పక్కారంగ		
పర్క్లెన్		2-12-0
"సింహం" బ్రాండు		2-10-8
సింగ్ ఫేరీయం (నారింజరంగ)		
"పంకాపా" బ్రాండు		1-5-5
నారింజ, పక్కారంగ		2-2-9
మద్రాసు ఎరువు, జి. జి. హాను 1 కి ఈ		2-7-8
డిల్టో పక్కారంగ సి. ఆర్.		2-8-8
మద్రాసు ఎరువు బ్రాండ్ "ఎంగ"		2-4-9
సిలను "సర్క్లెన్" బ్రాండు		2-9-9
మామిడి (నల్లని ఎరువు) 12 కి		4-1-6
కోడెన్ డిల్టో బి "జి.జి.లెల, పాల్వే కి"		5-7-9
కోడెన్ డిల్టో బి "జేబి కృష్ణ" బ్రాండు		1-8-8
విడిలో ఎం, ఎడ్, డి, 80% గ్రాములు		1-14-0

Printed & Published by K. Nageswara Rao, at Andhra Patrika Press, 6 & 7 Thambu Chetty Street, G. T., Madras:— Editor K. Nageswara Rao.